

Акт
лісопатологічного обстеження лісових насаджень по
Клесівському надлісництві філії "Поліський лісовий офіс"
ДП «Ліси України»

“01” квітня 2026 року

селище Клесів Сарненського району Рівненської області

На звернення Клесівського надлісництва філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України" (далі - надлісництва), лист №4082/34.4.1-2026 від 19.03.2026 року, нами: завідувачем сектору нагляду, обліку і прогнозу філії «Рівнелісозахист» ДСЛП "Київлісозахист" Сергієм МУЗИЧКОМ, провідним інженером-лісопатологом сектору нагляду, обліку і прогнозу філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист» Тамарою МАЦКОВОЮ, провідним інженером-лісопатологом сектору нагляду, обліку і прогнозу філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист» Вікторією ОРЕШКО, інженером-лісопатологом сектору нагляду, обліку і прогнозу філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист» Ярославом БІЛОТІЛОМ, головним спеціалістом відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства Антоном СТЕЛЬМАХОМ, головним спеціалістом відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства Іваном МОРОЧЕНЦЕМ, помічником начальника Клесівського надлісництва філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України" (далі - ФІЛІЇ) Олегом ШИЛОМ, інженером охорони та захисту лісів ФІЛІЇ Олександром ДЯКОВИМ та лісничими Клесівського надлісництва ФІЛІЇ, а саме: лісничим Томашгородського лісництва Сергієм ШИЛОМ, лісничим Федорівського лісництва Миколою АРТЮШКОМ, в.о. лісничого Масевицького лісництва Іваном БОГДАНЦЕМ, лісничим Карпилівського лісництва Михайлом БРИЧКОЮ, було проведено лісопатологічне обстеження лісових насаджень по Клесівському надлісництву, що потребують заходів з поліпшення санітарного стану лісів на 2026 рік, у відповідності до пункту 3 "Санітарних правил в лісах України", затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 р. № 555 (ЗП України, 1995 р., № 10, ст. 253; Офіційний вісник України, 2016 р., № 87, ст. 2839) (далі - СПЛУ).

Коротка таксаційна характеристика вказана згідно, матеріалів базового лісовпорядкування 2019 року, станом на 01.01.2020 року по Клесівському надлісництву та матеріалів базового лісовпорядкування 2019 року, станом на 01.01.2020 року по Рокитнівському надлісництву

У відповідності до пункту 5 абзац 10 СПЛУ, повідомлення про появу ознак погіршення санітарного стану лісових насаджень представлено.

Лісопатологічне обстеження проводилося спеціалістами, частково без наявності відводів.

Насадження обстежені на загальній площі – 9,8 га, що зазначені в лісопатологічному журналі:

Лісопатологічне обстеження	Лісопатологічне обстеження	Лісопатологічне обстеження	Лісопатологічне обстеження	Лісопатологічне обстеження	Лісопатологічне обстеження	Коротка таксаційна характеристика насаджень відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування										Категорія насаджень	Висл. висхідних насаджень	Причини призначення насаджень	Середній вік насаджень станом на 01.01.2020 року	Висл. висхідних насаджень станом на 01.01.2020 року	Середній вік насаджень станом на 01.01.2020 року
						загальна	осада	ліс. товща	висота	біомет.	середній діаметр	середній вік	висл. висхідні	висл. висхідні	висл. висхідні						
1	2	3	4	5	6	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20			
Федорівське	30	25	0.5		0.5	10СЗ	35	0.70	2	11	14	120	3	ВСП	стовбурові шкідники	6	5	слабка			
Федорівське	33	12	0.9	(1)	0.2	10СЗ	105	0.70	1	28	40	410	3	ВСП	антропогенний фактор (незаконний вирубток бурштину)	10	2	вдпад			
Масевицьке	6	55	2.9	(1)	0.8	10СЗ+БП	105	0.50	3	23	32	210	3	ВСП	стовбурові шкідники	19	9	слабка			
Карпилівське	21	13	1.4		1.4	4С36БП+ОС	65	0.50	1А	25	30	190	3	ВСП	стовбурові шкідники	31	16	середня			
Карпилівське	23	16	0.8		0.8	4С33БП+ДЗ2ВЛЧ	47	0.80	1	19	22	210	4	ВСП	стовбурові шкідники	31	15	середня			
Карпилівське	77	1	4.7	(1)	1.0	4С35БП+ВЛЧ+ДЗ	45	0.80	2	15	16	160	4	ВСП	стовбурові шкідники	30	19	середня			
Карпилівське	100	28	3.3		3.3	8С32БП	50	0.80	1	19	22	260	4	ВСП	стовбурові шкідники	22	8	слабка			
Томашгородське	51	89	0.6		0.6	8Д32СЗ+БП+ОС+ВЛЧ	140	0.60	2	27	48	310	3	ВСП	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	42	14	середня			
Томашгородське	51	97	1.2		1.2	7С33ДЗ+БП	130	0.60	2	27	18	310	3	ВСП	стовбурові шкідники, вітровал, бурелом	33	11	середня			

Разом виявлено по підприємству 9,8

В тому числі:

9,8

Шкідники

стовбурові шкідники

Інші причини

Антропогенний фактор

(незаконний вирубток бурштину)

вітровал, бурелом

вдпад, середня, слабка

вдпад, середня, слабка

вдпад, середня, слабка

вдпад, середня, слабка

вдпад, середня, слабка

вдпад, середня, слабка

вдпад, середня, слабка

вдпад, середня, слабка

вдпад, середня, слабка

вдпад, середня, слабка

вдпад, середня, слабка

При обстеженні виявлено насадження уражені стовбуровими шкідниками. Заселеність дерев сосни звичайної, стовбуровими шкідниками, визначається за їх типовими ознаками. У зоні товстої кори (нижня частина стовбура) виявлені пошкодження (при відлушенні відмерлої кори, чітко видно ознаки життєдіяльності стовбурових шкідників, а саме маточні та личинкові ходи, шлюбні камери, льотні отвори, а також продукти життєдіяльності, тощо), які наносить шкідник під час заселення імаго та живлення личинок шестизубчастого короїда-стенографа *Ips sexdentatus* (поверхня стовбура в районі поселення зайнята ходами повністю). Характер ураження – поодинокий.

Додатково оцінюючи (окомірно у відсотках) стан крон та стовбурів, кількість сухих гілок та опалих пагонів, можна сказати про ймовірне заселення стовбуровими шкідниками дерев III - категорії санітарного стану. На лісовій підстилці відмічено наявність опалих пагонів з ознаками заселення сосновими лубоїдами з родини *Tomicus* (представники - малий сосновий лубоїд *Tomicus minor* та великий сосновий лубоїд *Tomicus piniperda*). Опалі пагони світло зеленого або жовтуватого кольору; мають характерні місця занурення дорослих особин до гілок. У нижній частині стовбура деревостанів V та VI категорій стану відмічено типові пошкодження тканин стовбура, які наносять ксилофаги з групи деструкторів - Вусачі *Gerambycidae* та Златки *Buprestidae*.

У відповідності до пункту 17 СПЛУ, під час відбору свіжозаселених стовбуровими шкідниками дерев для рубки, враховується загальний стан таких дерев. Свіжозаселені комахами-камбіофагами дерева підлягають першочерговому вилученню із деревостанів.

Природний відпад дерев сосни може бути спричинений різними факторами, всихання, пошкодження від шкідників та хвороб. Дерев, які не витримують конкуренції за світло та поживні речовини, поступово всихають. У результаті, найслабші та найуразливіші відпадають (відставші в рості тонкомірні дерева сосни звичайної), а їх місце займають сильніші дерева, що є частиною природного відбору та відновлення лісу.

Під час обстеження виявлено насадження, що зазнало значного антропогенного впливу внаслідок незаконного видобутку бурштину. На площі виявлено численні порушення ґрунтового покриву, ями різної глибини, пошкодження кореневих систем дерев, часткове підмирання та ослаблення дерев. Внаслідок пошкодження частина дерев втратила стійкість, спостерігається їх ослаблення, всихання та підвищена небезпека вітровалу.

Також при обстеженні насадження було виявлено дерева, пошкодженні вітровалами. Спостерігалися дерева різних порід зі зламаними навіпіл стовбурами і обламаними кронами (з відхиленням стовбура більш ніж на 30 градусів від вертикальної осі) та хмизу, за рахунок чого створюється захаращеність.

Виявлено поодинокі ураження листяних порід стовбуровими гнилями. Дерев, берези, осики, вільхи, що відносяться до IV категорії санітарного стану з ознаками загнивання кореневої системи, наявні значні розтріскування в комлевій частині стовбура, що формує собою великі поздовжні язви з бурою та іржисто-бурою гниллю.

Також відмічається, що наявні дерева які не відносяться до жодної з категорій технічної придатності, тобто в насадженнях накопичується неліквідна деревина.

Насадження швидко втрачають свої лісогосподарські та захисні властивості. В насадженнях швидкими темпами проходить накопичення низькосортної деревини. Санітарний стан даних насаджень визнано незадовільним.

Висновки та пропозиції:

1. Для поліпшення належного санітарного стану лісів, з метою оздоровлення насаджень у максимально стислі строки, за умови недопущення негативного впливу на навколишнє природне середовище, рекомендовано провести заходи з поліпшення санітарного стану лісів на площі – 9,8 гектарів, а саме: вибіркові санітарні рубки – на площі 9,8 гектарів.

2. Заходи з поліпшення санітарного стану лісів провести в 2026 році дотримуючись максимально стислих термінів. При проведенні заходів з поліпшення санітарного стану лісів передбачити застосування методів та технологій, що передбачають запобігання негативному впливу на стан навколишнього середовища.

3. Рубки провести згідно СПЛУ, термінів та норм передбачених цими правилами.

4. В осередках стовбурових шкідників, вітровалів та буреломів, в насадженнях з незаконним видобутком бурштину заготовлену деревину вивозити в максимально стислі терміни, а за неможливості термінового вивезення корувати, лісосічні залишки утилізувати.

5. Осередки стовбурових шкідників, які зафіксовані під час лісопатологічного обстеження, підлягають моніторингу санітарного стану насаджень державною лісовою охороною надлісництва, та у разі незафіксованого осередку стовбурових шкідників на обліку підприємства, вони підлягають обов'язковій фіксації.

6. Лісовій охороні надлісництва, вести постійний нагляд за суміжними насадженнями. При виявленні появи осередків шкідників та хвороб лісу, в найкоротші термін здійснювати проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів. Осередки шкідників та хвороб лісу, виявлені лісопатологічним обстеженням, поставити на облік, згідно лісопатологічним журналом.

7. При проведенні відводів, під вибіркові санітарні рубки, в частинах насаджень середнього та сильного ступеня інтенсивності ураження, враховувати факти зниження повноти нижче критичної (у відповідності до діючих СПЛУ), та при фактичному встановленні даних фактів проектувати в місцях інтенсивної рубки проведення суцільних санітарних рубок.

8. В ході лісопатологічного обстеження спеціалістами лісозахисту червонокнижних рослин та тварин не виявлено.

9. Лісовій охороні надлісництва, при виявленні червонокнижних рослин та тварин, діяти згідно чинного законодавства пункту 5 СПЛУ.

10. Лісопатологічне обстеження спеціалістами філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист» було проведене: з 27.03. по 01.04.2026 року, без наявності відводів під заходи поліпшення санітарного стану лісів.

Акт складено в 4-ох примірниках:

1-й – Північно-Західне міжрегіональне управління лісового та мисливського господарства;

2-й - філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України";

3-й – філії "Рівнелісозахист" ДСЛП "Київлісозахист";

4-й – Клесівське надлісництво.

Акт підписали:

Завідувач сектору нагляду, обліку і прогнозу стану лісових насаджень філії "Рівнелісозахист" ДСЛП "Київлісозахист"
Провідний інженер-лісопатолог сектору нагляду, обліку і прогнозу стану лісових насаджень філії "Рівнелісозахист" ДСЛП "Київлісозахист"
Провідний інженер-лісопатолог сектору нагляду, обліку і прогнозу стану лісових насаджень філії "Рівнелісозахист" ДСЛП "Київлісозахист"
Інженер-лісопатолог сектору нагляду, обліку і прогнозу стану лісових насаджень філії "Рівнелісозахист" ДСЛП "Київлісозахист"
Головний спеціаліст відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства
Головний спеціаліст відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства
Помічник начальника Клесівського надлісництва філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України"
Інженер охорони та захисту лісів філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України"
Лісничий Томашгородського лісництва
Лісничий Федорівського лісництва
В.о. лісничого Масевицького л-ва
Лісничий Карпилівського л-ва

 Сергій МУЗИЧКО
 Тамара МАЦКОВА
 Вікторія ОРЕШКО
 Ярослав БІЛОТІЙ
 Антон СТЕЛЬМАХ
 Іван МОРОЧЕНЕЦЬ
 Олег ШИЛЮ
 Олександр ДЯКОВ
 Сергій ШИЛЮ
 Микола АРТЮШОК
 Іван БОГДАНЕЦЬ
 Михайло БРИЧКА